

Čís. 10416.

Dotační povinnost vzniká sice sňatkem dcery, avšak způsobilost osoby k dotaci povinné k plnění jest posuzovati podle okamžiku skutečného uplatňování dotačního nároku.

Při stanovení věna jest přihlížeti nejen k aktivnímu jmění povinného, nýbrž i k jeho dluhům, jakož i k ostatním jeho potřebám a k potřebám těch, o jejichž výživu jest povinen podle zákona pečovati.

Při vyměření věna v případě § 1221 obč. zák. nemá soud zpravidla překročiti míru povinného dílu dědického, jenž by na dceru vypadal v době jejího sňatku.

Při výměře věna nelze přihlížeti ke vkladu povinného, s nímž povinný dosud nemůže disponovati, poněvadž jest vklad vázán heslem, jež mu není známo.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1930, R II 177/30.)

K návrhu dcery uložil soud první stolice otci, by jí zřídil věno 120.000 Kč. Rekursní soud vyhověl rekursu dcery potud, že uložil otci, by zaplatil dceři dále ještě jednu třetinu vkladů u banky, pokud bude moci po uvolnění hesel s těmito vklady disponovati, a to do měsíce od doby, kdy nabude disposičního práva nad těmito vklady.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu otce obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Podle zákona (§ 1220 obč. zák.) rozhodují o rozsahu povinnosti, zříditi dceři věno při jejím provdání, stav a jmění rodičů. Poněvadž zákon ustanovuje, že věno má býti dáno při sňatku, vzniká sice dotační nárok tímto okamžikem, ale způsobilost osoby k dotaci povinné k plnění jest posuzovati podle okamžiku skutečného uplatňování dotačního nároku, ježto zákon předpokládá, že zřízení věna nemá vésti k podrytí hospodářského stavu osoby povinné k dotaci, a že při její nezpůsobilosti k plnění spadá povinnost, nésti náklady spojené s udržováním manželského svazku, plně na manžela (srov. sb. n. s. čís. 1168). Při stanovení věna jest přihlížeti nejen k aktivnímu jmění povinného, nýbrž i k jeho dluhům, jakož i k ostatním jeho potřebám a potřebám těch, o jejichž výživu jest povinen podle zákona pečovati. Pravidlo § 788 obč. zák. úsudkem z opaku ve srovnání s ustanovením §§ 1220 a 1221 obč. zák. poukazuje k tomu, že by při vyměřování věna v případě § 1221 obč. zák. neměl soud z pravidla překročiti míru povinného dílu dědického, jenž by na dceru vypadal v době jejího sňatku. Posléze nelze nedbati ustanovení § 1221 obč. zák. v celé této souvislosti, že soud má vyšetřiti okolnost, ale bez přísného vypátrání stavu jmění, a podle toho určití přiměřené věno. Přezkoumaj spisy, neuznal dovolací soud, že rekursní soud nepostupoval podle uvedených právních zásad, ale neuznal ani,

že jeho rozhodnutí jest stíženo zřejmým rozporem se spisy, nebo že se sběhla zmatečnost. Pokud se tedy stěžovatel v dovolacím rekursu domáhá zamítnutí návrhu na určení věna nebo snížení věna pod 120.000 Kč, ačkoliv v těchto směrech jde o souhlasná usnesení obou nižších soudů, proti nimž jest dovolací rekurs podle § 16 nesp. říz. přípustný jen za tam uvedených předpokladů, bylo dovolací rekurs zamítnouti. Opodstatněn jest dovolací rekurs potud, pokud rekursní soud uznal stěžovatele povinným, by kromě 120.000 Kč zaplatil navrhovatelce jménem věna dále jednu třetinu vkladů u banky, pokud stěžovatel po uvolnění hesel bude moci disponovati s těmito vklady, a to do měsíce od doby, kdy nabude disposičního práva nad těmito vklady. Stěžovatelův poukaz k tomu, že jest v poslední době pronásledován žalobami, exekucemi, nezaplacenými účty a upomínkami a že, jak v podání ze dne 13. září 1930 uvádí, byl nucen, vypůjčiti si 120.000 Kč, by kryl nejnutnější potřeby a výlohy, a že se ze všech stran hrnuly na něho žaloby a exekuce, jest bez právního významu, neboť jde tu vesměs o dluhy a závazky z doby po podání návrhu na určení věna a bylo již řečeno, že způsobilost k plnění dotační povinnosti jest posuzovati podle okamžiku uplatňování dotačního nároku. Ale jinak jest dovolací rekurs odůvodněn. Podle odhadu rekursního soudu, o jehož správnosti nejvyšší soud nemá příčiny pochybovati, činí majetek stěžovatele asi půl milionu Kč kromě oněch vkladů ve výši asi čtvrt milionu Kč, jimiž stěžovatel dosud nemůže disponovati, poněvadž jsou vázány hesly, jež mu nejsou známa. Stěžovatel podal na svou manželku žalobu o oznámení těchto hesel a závisi proto na výsledku tohoto sporu, zda stěžovatel vůbec nabude disposiční moci nad oněmi vklady. Ustanovení § 1221 obč. zák., nařizující vyšetření okolností rozhodných pro vyměření věna, výslovně zdůrazňuje, by se tak stalo bez přísného vypátrání stavu jmění, stačí tedy i jen přibližné objasnění majetkových poměrů. Pátrání v tomto směru nižšími soudy vykonané poskytuje již nyní dostatečný podklad pro posouzení způsobilosti stěžovatelovy k poskytnutí přiměřeného věna. Podle těchto výsledků jest věno prvním soudem ustanovené úplně přiměřené, pročež dovolací soud vyhověl v této příčině důvodnému dovolacímu rekursu a usnesl se, jak se stalo.

Čís. 10417.

Do usnesení, jímž bylo notáři odňato projednávání pozůstalosti, jest jeho rekurs nepřípustným, třeba se dědici přihlásili s dobrodiním inventáře a sepsání inventáře nenáleží k oněm úkonům, jež si mohou dědici obstarati sami.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1930, R II 467/30.)

Pozůstalostní soud nevyhověl rozkladu notáře proti vyzvání soudu, by vrátil spis, jenž mu byl zaslán k projednání pozůstalosti. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.